

ТЕМА 1:

Законска регулатива, технички прописи и стандарди

Законска регулатива

- Кровни Закони:
 - ✓ Закон о заштити од пожара ("Сл. гласник РС", бр. 111/2009, 20/2015, 87/2018 и 87/2018)
 - ✓ Закон о планирању и изградњи ("Сл. гласник РС", бр. 83/2018, 31/2019, 37/2019 и 9/2020)

- Правилници и уредбе:
 - ✓ Правилник о садржини, начину и поступку израде и начину вршења контроле техничке документације према класи и намени објекта („Службени гласник РС", бр. 73/2019)
 - ✓ Правилник о полагању стручног испита и условима за добијање лиценце и овлашћења за израду главног пројекта заштите од пожара и посебних система и мера заштите од пожара („Службени гласник РС", 21/12; 87/13)
 - ✓ Правилник о техничким нормативима за стабилне инсталације за дојаву пожара („Сл. лист СРЈ" бр. 87/1993)
 - ✓ Правилник о техничким нормативима за електричне инсталације ниског напона („Службени лист СФРЈ", бр. 53/88 и 54/88, „Службени лист СРЈ", бр. 28/95)
 - ✓ Правилник о техничким нормативима за стабилне уређаје за гашење пожара угљендиоксидом („Службени лист СФРЈ", бр. 44/83. и 31/89)

Закон о заштити од пожара

- Члан 4 (Појмови):
 - ✓ **Заштитни системи** и уређаји су системи у функцији безбедности људи који бораве у објекту, објекта и ватрогасаца - спасилаца (**стабилни системи за гашење пожара, стабилни системи за дојаву пожара, стабилни системи за детекцију експлозивних и запаљивих гасова, системи за контролу дима и топлоте**, сигурносни системи напајања, инсталације хидрантске мреже за гашење пожара, као и мобилни уређаји за гашење пожара).

- Члан 36 (Подобност објекта за употребу):
 - ✓ Објекат је подобан за употребу у погледу спроведености мера заштите од пожара ако је обезбеђен доказ о исправном функционисању и деловању изведених инсталација и уређаја за аутоматско откривање и дојаву пожара, гашење пожара и детекцију експлозивних и запаљивих гасова, инсталација у зонама опасности од експлозије, и инсталација за одвођење дима и топлоте;
 - ✓ Обезбеђен доказ о исправном функционисању и деловању изведених инсталација хидрантске мреже за гашење пожара, као и мобилних уређаја за гашење пожара.

Закон о планирању и изградњи

- Техничка документација израђује се као:
 - 1) генерални пројекат;
 - 2) идејно решење;
 - 3) идејни пројекат;
 - 4) пројекат за грађевинску дозволу;
 - 5) пројекат за извођење;
 - 6) пројекат изведеног објекта.

- Пројекат за грађевинску дозволу (**ПГД**) се израђује за потребе прибављања решења о грађевинској дозволи у складу са подзаконским актом којим се ближе уређује садржина техничке документације.
- Пројектом за грађевинску дозволу се врши разрада планиране концепције објекта утврђене идејним решењем на основу кога су издати локацијски услови, а могућа су и његова одступања од тог идејног решења у складу са прописом којим се ближе уређује садржина техничке документације.
- Пројекат обавезно садржи и изјаву главног пројектанта, одговорног пројектанта и вршиоца техничке контроле, којом се потврђује да је пројекат израђен у складу са локацијским условима, прописима и правилима струке.

- За објекте за које је законом којим се уређује заштита од пожара прописана обавеза израде **Главног пројекта заштите од пожара** и прибављање сагласности на пројекат за извођење, уз пројекат за грађевинску дозволу обавезно се прилаже и Елаборат о заштити од пожара.
- Елаборат о заштити од пожара израђује лице са одговарајућом лиценцом издатом у складу са прописима којима се уређује заштита од пожара.

- Пројекат за извођење (**ПЗИ**) израђује се за потребе грађења објеката и извођења радова, ако је то прописано подзаконским актом којим се ближе уређује садржина техничке документације.
- Пројекат за извођење је скуп међусобно усаглашених пројеката којим се утврђују грађевинско-техничке, технолошке и експлоатационе карактеристике објекта са опремом и инсталацијама, техничко-технолошка и организациона решења за градњу објекта, инвестициона вредност објекта и услови одржавања објекта.
- ПЗИ обавезно садржи и изјаву главног пројектанта и изјаве одговорних пројектаната којима се потврђује да је пројекат израђен у складу са локацијским условима, грађевинском дозволом, пројектом за грађевинску дозволу, прописима и правилима струке.
- За објекте за које се у складу са законом којим се уређује заштита од пожара прибавља сагласност на технички документ, пре издавања употребне дозволе прибавља се сагласност на пројекат за извођење.
- Сагласност се прибавља у поступку обједињене процедуре, у року од 15 дана од дана подношења захтева, односно у року од 30 дана у случају да се прибавља за објекте из **члана 133. овог закона**.

- Техничку документацију за изградњу објеката, односно извођење радова може да израђује правно лице или предузетник основан у складу са законом и који:
- 1) има запослене, односно радно ангазоване лиценциране инжењере, односно лиценциране архитекте уписане у регистар лиценцираних инжењера, архитеката и просторних планера у складу са овим законом и прописима донетим на основу овог закона са одговарајућим стручним резултатима;
- 2) је у складу са условима прописаним овим законом и прописима донетим на основу овог закона уписан у регистар за израду техничке документације који води министарство надлежно за послове планирања и изградње.

- Стручне послове израде техничке документације у својству одговорног пројектанта може да обавља лице са професионалним називом лиценцирани инжењер, које је уписано у регистар лиценцираних инжењера, у складу са овим законом и прописом којим се уређује полагање стручног испита, издавање лиценце и упис у регистар.
- Професионални назив лиценцирани инжењер стиче се издавањем лиценци из стручних, односно ужих стручних области грађевинског, електротехничког, машинског, саобраћајног, геодетског, технолошког, металуршког и геолошког инжењерства, шумарства и пољопривреде.
- Лиценцирани инжењер може бити лице са стеченим високим образовањем из припадајуће стручне области, на академским, **односно струковним студијама** обима од најмање 300 ЕСПБ или еквивалентног нивоа утврђеног другим посебним прописима, положеним стручним испитом, стручним искуством у трајању од најмање три године и стручним резултатима (референце) из припадајуће стручне, односно уже стручне области.

- Пројекат за грађевинску дозволу подлеже техничкој контроли.
- Техничку контролу пројекта за грађевинску дозволу може да врши привредно друштво, односно друго правно лице или предузетник (или више њих за посебне стручне области), која су уписана у одговарајући регистар привредних субјеката и која поседују решење о испуњености услова за пројектовање за ту врсту објекта, односно делова објекта, у складу са овим законом, које одређује инвеститор.
- Техничку контролу пројекта за грађевинску дозволу не може да врши одговорни пројектант који је израдио тај пројекат, односно који је запослен у привредном друштву које је израдило тај пројекат или предузећу које је инвеститор.
- Техничка контрола пројекта за грађевинску дозволу обухвата нарочито проверу: усклађености са свим условима и правилима садржаним у локацијским условима, законом и другим прописима, техничким нормативима, стандардима и нормама квалитета, као и међусобне усклађености свих делова техничке документације; усклађености пројекта са резултатима претходних истраживања (претходни радови); оцену одговарајућих подлога за темељење објекта; проверу исправности и тачности техникотехнолошких решења објекта и решења грађења објекта; стабилности и безбедности; рационалности пројектованих грађевинских производа; утицаја на животну средину и суседне објекте.

- О извршеној техничкој контроли сачињава се извештај који потписују одговорни пројектанти са одговарајућим лиценцама који су обавили техничку контролу појединачних делова пројекта, а коначни извештај потписује заступник правног лица, односно предузетник.
- Трошкове техничке контроле сноси инвеститор.
- Пројекат за грађевинску дозволу израђен по прописима других земаља подлеже техничкој контроли којом се проверава усклађеност те документације са законом и другим прописима, стандардима, техничким нормативима и нормама квалитета.
- Пројекат за грађевинску дозволу мора бити преведен на српски језик

- **Главни пројекат заштите од пожара** израђује привредно друштво односно друго правно лице које је уписано у одговарајући регистар за обављање делатности израде техничке документације, које има овлашћење Министарства за израду Главног пројекта заштите од пожара и има запослена лица са лиценцом за израду пројекта заштите од пожара (Лиценца „А“).
- Лиценцу „А“ може добити лице које има:
 - 1) најмање високу стручну спрему техничког смера;
 - 2) најмање пет година радног искуства на пословима пројектовања мера заштите од пожара или њиховог надзора;
 - 3) положен стручни испит из области заштите од пожара.

- Министар прописује ближе услове за добијање овлашћења за израду Главног пројекта заштите од пожара, као и програм и начин полагања стручног испита.
- **Подручне јединице органа државне управе у чијој је надлежности заштита од пожара** дају сагласност на техничку документацију у погледу мера заштите од пожара, за изградњу, реконструкцију и доградњу објеката са свим припадајућим инсталацијама, опремом и уређајима и то:
 - 1) стамбених, стамбено-пословних и пословних објеката површине веће од 2.000 m² или спратности П+4+Пк (ПС) и преко, зграда за становање заједница, хотела, мотела и зграда за трговину на велико и мало површине веће од 400 m² или спратности преко П+2, као и ресторана, барова и сличних угоститељских објеката;
 - 2) објеката јавне намене на другом месту непоменутих;
 - 3) великих и средњих гаража које су самосталне или великих и средњих гаража са припадајућим објектима;
 - 4) објеката и простора на којима се производе, прерађују и складиште хемикалије које могу изазвати пожар или експлозију или угрозити здравље и безбедност људи и материјалних добара;

- 5) објекта у чијим се погонима производе, прерађују или обрађују чврсте запаљиве материје, при чему настају експлозивне смеше гасова, пара и прашине;
- 6) станица за снабдевање горивом моторних возила или пловила на сопствени погон, складишног капацитета до 500 m³ запаљивих течности;
- 7) индустријских објекта, високорегалних складишта, складишних објекта површине преко 1.500 m², као и других складишних објекта одређених посебним прописом;
- 8) електроенергетских постројења називног напона од 20 и 35 kV и трафо-станица на отвореном снаге преко 2000 kVA;
- 9) нафтовода, продуктовода и гасовода
- 10) објекта за складиштење експлозивних материја до 1000 kg;
- 11) слободностојеће котларнице снаге преко 50 kW;

- **Пројектовање и извођење посебних система** и мера заштите од пожара у објектима у којима се производе, прерађују и складиште запаљиве течности и гасови, експлозивне и друге материје које могу довести до пожара и у другим сложеним објектима обавља привредно друштво, односно друго правно лице које је уписано у одговарајући регистар за делатност пројектовања и извођења радова, задовољава посебне услове у погледу техничке опремљености и има запослена лица са лиценцом за пројектовање и извођење посебних система (лиценце „Б“) и мера заштите од пожара.
- Стручни испит за добијање лиценце полаже се пред комисијом Министарства.
- Министар прописује програм стручног испита, услове за добијање лиценце, ближе услове за добијање овлашћења за обављање послова и посебне услове техничке опремљености
- Списак овлашћених правних лица која обављају ове послове објављује се у "Службеном гласнику Републике Србије".
- Министарство води евиденције о издатим овлашћењима и лиценцама

- Под пројектовањем и извођењем посебних система и мера заштите од пожара подразумевају се послови:
 - 1) израде пројеката стабилних система за гашење пожара и извођење ових система – Б1
 - 2) израде пројеката стабилних система за дојаву пожара и извођење ових система – Б2
 - 3) израде пројеката стабилних система за детекцију експлозивних гасова и пара и извођење ових система – Б3
 - 4) израде анализа о зонама опасности и одређивање ових зона на местима која су угрожена од настанка експлозивних смеша запаљивих гасова, пара запаљивих течности и експлозивних прашина – Б4
 - 5) пројектовања и извођења електричних инсталација и уређаја за просторе угрожене експлозивним атмосферама (запаљивим гасовима, парама запаљивих течности и експлозивним прашинама) – Б5
 - 6) пројектовања и извођења система за одвођење дима и топлоте – Б6

Полагање стручног испита и услови за добијање лиценце и овлашћења за израду Главног пројекта заштите од пожара и посебних система и мера заштите од пожара

У складу са Чланом 32. и 38. Закона о заштити од пожара („Службени гласник РС“ бр. 111/09 и 20/15) и Правилником о полагању стручног испита и условима за добијање лиценце и овлашћења за израду главног пројекта заштите од пожара и посебних система и мера заштите од пожара ("Службени гласник РС" бр. 21/12) Сектор за ванредне ситуације Министарства унутрашњих послова организује и спроводи полагање стручних испита за добијање лиценци. Организује се полагање две врсте стручног испита:

- а. Стручног испита за добијање лиценце за израду главног пројекта заштите од пожара, и
- б. Стручног испита за добијање лиценце за пројектовање и извођење посебних система и мера заштите од пожара. У оквиру посебних система и мера заштите од пожара закон разликује шест делатности:
 - 1. Израда пројекта стабилних система за гашење пожара и извођење ових система
 - 2. Израда пројекта стабилних система за дојаву пожара и извођење ових система
 - 3. Израда пројекта стабилних система за детекцију експлозивних гасова и пара и извођење ових система
 - 4. Израда анализа о зонама опасности и одређивање ових зона на местима која су угрожена од настанка експлозивних смеша запаљивих гасова, пара запаљивих течности и експлозивних прашина и експлозивних материја
 - 5. Пројектовање и извођење електричних инсталација и уређаја за просторе угрожене експлозивним атмосферама (запаљивим гасовима, парама запаљивих течности и експлозивним прашинама) и експлозивима
 - 6. Пројектовање и извођење система за одвођење дима и топлоте.

У зависности од специфичности струке (електро, машинска и др.) кандидат у оквиру посебних система може пријавити једну или више делатности. Пријаве кандидата и пратећу документацију слати на адресу Сектор за ванредне ситуације, Ул. омладинских бригада 31. 11070, Нови Београд.

- При пројектовању и изградњи објеката као што су хотели, робне куће, тржни центри, биоскопи, дечије установе, школе, високошколске установе, установе културе, здравствене установе, спортске и концертне дворане, стадиони са пословним простором, аеродромске зграде и високи објекти, **обавезна је уградња система за откривање и дојаву пожара.**
- При пројектовању и изградњи високих објеката (осим стамбених објеката) **обавезна је уградња система за гашење пожара.**
- При пројектовању и изградњи објеката из из првог пасуса (осим високих објеката) **обавезна је израда процене ризика** на основу прорачунске методе према одговарајућим техничким прописима и стандардима у циљу утврђивања потребе за уградњом стабилних система за гашење пожара када обавеза уградње није дефинисана посебним прописом.
- За објекте који нису обухваћени у првом папусу **обавезна је израда процене ризика којом се утврђује потреба за уградњом система за благовремено откривање, дојаву и гашење пожара.**

Правилник о садржини, начину и поступку израде и начину вршења контроле техничке документације

- Техничка документација садржи пројекте који се израђују у деловима, према областима, односно, садржају.
- Пројекти су у техничкој документацији означени редним бројем и обавезно сложени у свеске, према следећим областима и редоследу:

- 1) број "1": архитектура;
 - 2) број "2": конструкција и други грађевински пројекти;
 - 3) број "3": хидротехничке инсталације;
 - 4) број "4": електроенергетске инсталације;
 - 5) број "5": телекомуникационе и сигналне инсталације;
 - 6) број "6": машинске инсталације;
 - 7) број "7": технологија;
 - 8) број "8": саобраћај и саобраћајна сигнализација;
 - 9) број "9": спољно уређење са синхрон-планом инсталација и прикључака, пејзажна архитектура и хортикултура;
 - 10) број "10": припремни радови (рушење, земљани радови, обезбеђење темељне јаме).
- **Пројекат за извођење мора бити усаглашен са главним пројектом заштите од пожара, израђеним у складу са законом којим се уређује област заштите од пожара.**

**ИЗЈАВЕ ОВЛАШЋЕНИХ ЛИЦА О ПРЕДВИЂЕНИМ
МЕРАМА ЗА ИСПУЊЕЊЕ ОСНОВНИХ ЗАХТЕВА ЗА
ОБЈЕКАТ**

0.9. ИЗЈАВА ОВЛАШЋЕНОГ ЛИЦА

Као овлашћено лице које је израдило (нпр. елаборат заштите од пожара који се прилаже Пројекту за грађевинску дозволу за грађење Пословно-производног објекта XXXX на КП XX/X КО XXX, у месту X)

(име, презиме и стручни назив)

ИЗЈАВЉУЈЕМ

1. да је елаборат израђен у свему у складу са Законом о планирању и изградњи, (нпр. Законом о заштити од пожара), прописима, стандардима и нормативима из области (нпр. безбедност у случају пожара) и правилима струке;

2. да је на начин предвиђен елаборатом односно студијом обезбеђно испуњење одговарајућег основног захтева за објекат -(нпр. безбедност у случају пожара).

Овлашћено лице: (име, презиме и стручни назив)

Број овлашћења: (број)

Потпис:

Број техничке документације: (идентификациона ознака из евиденције предузетника/ правног лица)

Место и датум: (место и датум израде)

Стандарди

SRPS EN 12845:2015 - Инсталације за гашење пожара — Аутоматски спринклер системи — Пројектовање, уградња и одржавање

SRPS CEN/TS 14816:2012 - Инсталације за гашење пожара-Системи са распршивањем воде- Пројектовање, уградња и одржавање

SRPS EN 13565-2:2011- Инсталације за гашење пожара — Системи за гашење пеном — Део 2: Пројектовање, извођење и одржавање

SRPS EN 60079-29-2:2017 - Експлозивне атмосфере – Део 29-2: Детектори гаса – Избор, инсталација, употреба и одржавање детектора запаљивих гасова и кисеоника

SRPS CEN/TR 12101-4:2010 - Системи за контролу дима и топлоте - Део 4: Уграђени системи за одвођење дима и топлоте

SRPS EN 15004-1:2009 - Инсталације за гашење пожара - Системи за гашење гасом - Део 1: Пројектовање, уградња и одржавање;

SRPS EN 12094-1:2008 - Инсталације за гашење пожара - Компоненте система за гашење гасом - Део 1: Захтеви и методе испитивања електричних уређаја за аутоматску контролу и одлагање гашења

SRPS EN 12094-3:2008 - Инсталације за гашење пожара - Компоненте система за гашење гасом - Део 3: Захтеви и методе испитивања ручних уређаја за окидање и заустављање рада

SRPS CEN/TS 54-14:2009-Системи за детекцију пожара и пожарни алармни системи - Део 14: Смернице за планирање, пројектовање, уградњу, технички пријем, коришћење и одржавање